

ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ У НИШУ			
Примљено :		26.8.2019.	
Оригинално	Број	Филос	Кредитост

1

Недељко Богдановић
nadb@ni.ac.rs

**УНИВЕРЗИТЕТ У НИШУ
ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ**

Наставно-научном већу

**Предмет: реценција рукописа ДИЈАЛЕКАТСКА ХРЕСТОМАТИЈА
СРПСКОГ ЈЕЗИКА др Јордана Марковић и др Татјана Трајковић**

Под овим насловом, проф. др Јордана Марковић и доцент др Татјана Трајковић, са Филозофског факултета у Нишу, сачиниле су избор текстова дијалектолошке садржине, пропраћен литературом и једним бројем карата, који нам је стављен на увод и рецензирање.

Рукопис има Уводне напомене, 81 текст, 32 карте и 76 библиографских јединица литературе, у ствари извора текстова и карата.

Текстови ове хрестоматије, према намерама ауторки, треба да послуже увежбавању градива из дијалектологије српског језика, у доменима који се из записа могу идентификовати. Идеално би било да сви дијалекатски типови српског језика имају узорак текста редовне комуникације (казивања информатора), али то није могуће, јер залиха теренских записа оставља белине и празнине, а стање у нашој дијалектологији показује и један број добрих монографија о појединим говорима који такве текстове не садрже, на што је, као на извесно ограничење, указано и у уводним напоменама Хрестоматије. Без обзира на то, сматрамо да и по броју страна теренских записа, и по броју дијалекатских типова покривених текстовима, и по дијалекатским одликама „ухваћеним“ тим записима ☐ *Хрестоматија* је довољно репрезентативна за сазнавање најбитнијих одлика наших народних говора са свега српског језичког подручја (више од трећине текстова односи се на говоре изван Републике Србије, сада због нових државаних граница, студентима мање доступне).

Будући да су дијалекатски текстови за ову хрестоматију настајали дуже једног века, да се у међувремену мењао и начин бележења гласовних вредности говора, као и то да текстови долазе са ширине српског језичког подручја, да неки припадају и различитим школама дијалекатског описа, разумљиво је велико шаренило у погледу употребе одговарајућих графичких знакова за поједине фонетске реализације. Нашавши се пред питањем: оставити текстове у изворној графици или их прилагодити једном од постојећих система, ауторке су се одлучиле да ништа не мењају у односу на прво публиковање записа. Мислимо да је то добар избор, али он подразумева да се одмах нађу дидактички поступци који ће корисницима хрестоматије

омогућити коришћење предлогака. То се, разуме се, може учинити на часовима предавања и вежби, али би било корисно да је то видљиво и у самој хрестоматији, јер би је учинило практичном и тамо где таквих предавања и вежби нема, па и изван наставе.

Текстови ове хрестоматије данашњем кориснику могу бити и занимљиво штиво јер увек доносе личне изјаве о питањима свакодневног живота, из различитих времена и социјалних окружења, некада и исечке из сећања о значајним моментима породице и средине, и тек понегде само из културног наслеђа (из предања), па је и то врлина записа народних говора. Они нису намењени обичном читаоцу, јер су графички тако опремљени да репрезентују локални изговор са много прелива у изговору гласова, имају специфичке акценте, сопствену граматiku која се, по правилу мање или више, а негде у великој мери, разликује од граматике књижевнојезичког стандарда. То их удаљава од читаоца, али приближава предмету студија и будућем стручњаку српског језика, који ће после студија, ако има среће, без обзира на место запошљења, најпре имати посла са дијалекатским навикама својих ученика.

У овим текстовима могу се наћи и многи подаци за историју језика, етнологију и наратологију, иако им то није основна сврха.

Предлажемо ауторкама да без обзира на захтеве хрестоматије, овај спис пропрате и потребним тумачењима којима ће корисницама олакшати и самосталну прораду текстова, и тако књигу учинити још кориснијом, дајући јој и елементе приручника. Са овом напоменом, уз претходно изложено

ПРЕДЛАЖЕМО

да се *Хрестоматија дијалекатских текстова српског језика* др Јордане Марковић и др Татјане Трајковић штампа као приручник у настави Дијалектологије српског језика, јер за то има довољно квалитета и представља новину у стручној литератури србистике.

У Нишу, 4. августа 2019.

Рецензент

 Недељко Богдановић
 ред. проф. универзитета
 у пензији